

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona, félévre 4 korona,
negyedévre 2 korona, egyes szám ára
20 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér.

Hirdetés nagyság szerint.

Szépirodalmi, társadalmi, és köz-
gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények
a szerkesztőséghez intézendők.

Előfizetési pénzek és reklamációk,
Feigl Gyula

kiadó címére küldendők.

XXI. évfolyam.

Felolós szerkesztő: WITTINGER ERNŐ.

Főmunkatárs: KARPATI SÁNDOR.

6. szám.

A szegényügy országos rendezése.

Alig van állam, melyben a szegények támogatására nagyobb szükség volna, mint nálunk, és mégis dacára a társadalom áldozatkészségének, a szegényügy nálunk a legrendezetlenebb állapotban van.

Alkalmunk volt a francia világkiállítás alatt a párisi osztrák-magyar követség egyik tagjával hosszabb értekezni az ügyről s meggyőződhetünk, hogy kevés helyütt adnak a jómóduak annyit a szegények segélyezésére, mint hazánkban, mégis oly rendszertelenül osztatnak szét az adományok, hogy a valóban érdemesek csak elvétve jutnak hozzájuk.

Sok társadalmi kérdésünk közt a szegényügy rendezéséhez kellene első sorban fogni. Több hasznos utmutatást kaptunk erre nézve az illető követségi magas tisztviselőtől, melyek azonban olyannyira a részletekbe hatolnak, hogy nem tartjuk helyénvalónak azokat rövid újságicikk keretébe felvenni.

Am az ez ügyben nemrég kibocsátott felhívás nagyrészt fedezi a Párisban hallott elveket, melyek ott igen hasznosnak és célravezetőnek bizonyultak.

Igaz, hogy az állam is foglalkozik a szegényügy kérdésével és nem is akarunk e részben sem elébe vágni az intézkedésnek, sem tanácsot adni, hanem egy módját akarjuk csak jelezni annak, miként lehetne gyorsabban társadalmilag is, és csak az állam csekély támogatásával a kérdést megoldani. A szegényügyben két fősorral van dolgunk, az első a koldulás megszüntetése mellett

a szegények közvetlen segélyezése és a második a közjótékonyági intézetek egységes központi kezelése, karöltve az állam és a társadalom közreműködésével.

A mindennapi tapasztalás mutatja, hogy a legsürgősebb az első, mindennapi kenyeret nélkülöző szegények ügyének a rendezése. A koldusügyet a társadalom és az erkölcs érdekében gyorsan, gyökeresen és igazságosan kellene rendezni.

Ki ne hallotta volna még, hogy a koldulás mestersége is az ügyesebbnek, az élelmesebbnek és merészebbnek többet hoz, mint a félrevonuló szerény koldusnak? Tudjuk, hogy olyanok is részesülnek segélyben, kik nem is szorulnak rá és inkább munkakerülésből koldulnak, de éhséggel küzdenek azok, kik szegénylik a koldulást, vagy nem értenek hozzá; sok tekintetben az utcai koldulás, de az utcai adakozás is sportszerűen üzezik. Minő ferde kinövés a jótékonyág gyakorlásának ez, mely minden ellenőrzés nélkül lévén, lehetőségessé teszi egyesek éhenhalása mellett egyes koldusok meggazdagodását is, míg a szegény falu koldusa rongyokban jár és eldobott dinnyehéjjakkal táplálkozik, addig a gazdagok templománál álló koldus felesleggel is rendelkezik.

Vegye kezébe országszerte a szegények ezreinek ügyét a társadalom első tizezre és gyűjtse, kezelje a milliányi nép fillérjeit. Tudjuk meg, kik a szegények és mire van szükségük, mivel és mi módon segíthetünk; az a legelső társadalmi kötelessége embernek embertársa iránt, hogy senkise legyen kénytelen koldulni, ha szegény is, mert szegénység

és koldulás közt is van különbség és a koldulás is éppen olyan megbélyegző a társadalomra nézve, mint a milyen szegénye volna az ókornak a rab-szolgatartás.

Egyedül igazságos és célravezető megoldása e kérdésnek az lenne, ha az országban központi pénzügyintézet létesítenék, mely az összes szegényeknek szánt pénzt épp oly rendszeresen, pontosan és lelkiismeretesen kezelné, mint kezelik a bankok a részvényeket, betéteket és zálogleveleket. De ez a társadalom által létesített bank ne kezelje csak az összegyűlt alamizsnákat és befolyt nagyobb pénzüsségeket, hanem vegye gondozásba és kezelésbe az összes közjótékonycélú intézeteket és egyleteket is, melyek eddig az országban szétforgácsolva, túlságos nagy apparátusokkal és költséggel kezeltettek és a vagyonnak egy részét tulajdonképpen rendeltetésétől elvonják, nem is említve, hogy szomorú példák vannak e téren a pazarlás, hűtlen kezelés és sikkasztások krónikájában is. Szigorú ellenőrzés mellett gyümölcsöztesse a bank a szegények vagyonát s a lehetőség határai között, vásároljon teljes telepeket, létesítsen menhelyeket, kórházakat, gondoskodjék szegény gyermekek ingyen taníttatásáról és neveltetéséről stb.

Céltudatos rendszerbe öntve csakhamar megszűnnék a jelenlegi kapkodás és az inkább igazságtalan, mint jótékony kezelés helyébe az igazi emberszeretet egészséges liktetése fog lépni és a segély mint gyógyító ir oda fog jutni, hol a kifáradt életet megmenteni, serkenteni, jó utra terelni kell.

TARCA.

A szerencse-fia.

A „KÖSZEG ÉS VIDÉKE” eredeti tárcája.

Mikor Palika megszületett, a gyerekszobában már három vásott kölyök hancurozott. A legifjabbikat az ősszel iratták be a gimnáziumba, a két idősebbik kamazkorát élte; végig bukdácsoltak öt-hat osztályon, aztán elküldték őket inasnak. Most veszekszenek éppen a vacsora fölött: ki ette meg a délről maradt süteményt? Mindenik a másikra fogja, pedig egyformán ludas mind a három.

A papa azalatt a szomszéd szobában azon tündök: ugyan kit kérjen fel keresztapának? Afféle hivatalnok volt ő, ki az államnál leszolgált egy nyugdíjra való fertályszázadot, hogy aztán — a fiatal generáció rovására — megint csak hivatalát vállaljon a városnál. Túl volt már jóval az ötvenen; a mult nyáron Pöstyénben kenegette köszvényes tagjait meleg iszappal. Lám, lám! A kura meghasznált. Ki hitte volna?! A jövő héten keresztelőt tartanak.

A papa azt szerette volna, ha Gábornak keresztelik az új csemétét, legyen legalább egy fia, ki az apa nevét viseli; a mama azonban erősen kötötte magát a Pali névhez. És a mit a mama mondott, annak úgy kellett lenni.

Szép asszony volt még harmincegy éves korában is, veszedelmes szemekkel s még veszedelmesebb életkedvvel. Az urát gondosan ápolta, jó ebédet főzött neki, meleg harisnyát kötögetett a számára, megtömögette a pipáját s nem zavarta az álmát. A nyáron vele volt a fürdőben, igaz, csak két hétig, hanem hát jó anya, gondos gazdasszony nem hagyhatja soká cselédre a házat.

és Palika szépen felcseperedett. Megizmosodott testben, erőben, ánde észben korlátolt maradt. A két batyja végig tanulta a mesterségét, az egyik lakatos lett, a másik pék. A legidősebbik már meg is nősült.

Palikát aztán a harmadik szomszédba küldték német szóra. Az odaváló plébános úr volt olyan szíves neki helyet szerezni. Hogy örült a mama, hogy a fiacskaja ilyen jó kezek közt van. A plébános úr áldott jó ember; még emlékszik a pöstyéni találkozásra, pedig innen-onnan tíz esztendeje lesz. És a Palikát úgy szereti.

De ki ne szeretné azt a pufók képű, szőke hajjú, eleven lurkót? A tanító bácsi sajnálja őt megbüntetni, pedig nagy huncut és sok galibát csinál. Es júniusban már harmadszor hozott haza jutalmat a faluból, annyira haladott a német szóban, ámbátor egyébként nem nagyon erőttette az esztét.

„Pedig van neki” — szokta mondogatni a plébános úr — „csak biztatni kell őt,” — s még egy talért nyomott a kedvence markába.

Multak az évek. Palikából Pali lett. Ma-holnap érettségét tesz a premontriek gimnáziumában.

Minő csodás véletlen! A tudos plébános urat hat esztendővel azelőtt hívták meg a főiskolához tanárnak. Azóta Pali sokalta jobban tanul, a mint azt az értesítő is bizonyítja. Bezzeg röstelkedik a főtisztelendő tanár úr előtt, s összeszedi magát, mint hajdanta, mikor még német szót tanult a plébános úr falujában.

Le is tette az érettségét, még pedig jó sikerrel. A társai csodálkoztak ugyan, hanem hát a gyerekeknek szerencséje volt, bámulatos szerencséje.

„Jaj, jegyző úr! Mily szerencsés az én Pali fiam!” — így szólított meg egyszer a boldog mama. Ő nagy-

ságának akkor már hamis fogai voltak Két nappal azelőtt lett nagymama; de nem a lakatos-fiának újszülöttjéről beszélt, hanem a Paliról, az ő legkedvesebb, legszébb, legdrágább fiáról, a ki most önkéntes Kolozsvártt és a kit mindenki annyira szeret, az őrmester úrtól fel a századosig. A vizsgán meg is dicsérték s az alantos tisztek mind tetu-barátjai. „Az nem is lehet másképp, a gyerek szerencsés csillagzat alatt született; igen, emlékszem is; vasárnap volt, még pedig virágvasárnap... És a városban is igen kedvelik; majdnem minden nap más úri családnál vacsorázik. Ebédem a mi kedves Pali bácsinknál van, a ki szállást is ad neki ingyen s úgy tartja, mintha saját fia volna. Hisz ismeri a bácsit, úgye jegyző úr? Annakelőtte plébános volt itt a harmadik szomszédban. Most Kolozsvártt van nyugdíjba”. Vendégszerető házában a legelőkelőbb urak fordultak meg már akkor, mikor egyetemi tanár volt s Pali fiam nem egyszer ebélt együtt az ezredes úrral Pali bácsinál.”

S Paliból Pali úr lett. A szerencse valósággal üldözte őt. Letette a jogot, ámbár nem igen sokat ült a könyvek mellett; hanem hát mikor oly nagyszerű kérdéseket kapott! Hja! Szerencse kell mindenhez! Doktoratust, ügyvédi diplomát szerzett. Irodát is nyitott, de hamar becsukta: a mult tavasszal választották meg valahol Dunántúl polgármesternek.

Az atya még él, de betegem fekszik hetek óta. A napokban náluk jártam. Mielőtt elköszöntem, a mama félre szólított.

„Egy örömhírt akarok önnek mondani, jegyző úr. A Pali fiam, tudja, a doktor, a polgármester, nősülni készül. Az eljegyzés most vasárnap volt. A menyasszony régi Zala-megyei gentri-családból származik, hozománya van vagy kétszázötvenezer körül. Mindig mondtam: a Pali valóságos szerencse-fia. Ugye, hogy igazam volt.”

